

Uppsala universitet
Juridiska institutionen
Terminskurs 5

Seminariummaterial i redovisningsrätt och företagsekonomi

Från och med vårterminen 2024

Seminarium 1 – bokföringsskyldighet, löpande bokföring med mera

Syfte

Seminariet syftar till att ge grundläggande förståelse om reglerna rörande löpande bokföring, bokföringsskyldighetens innebörd, grund- och huvudbokföring, tidpunkt för fullgörande av bokföringen, rättelse, verifikationer, arkivering samt innebörden av uttrycket ”affärshändelse”

Uppgift 1 Bokföringsskyldighetens inträde

Albert har köpt en bok- och pappershandel i centrala Uppsala. Han driver den som en enskild firma. Av köpeavtalet framgår det att säljaren av bok- och pappershandeln hade förvärvat lagret för 100 000 kronor, marknadsvärdet vid försäljningstidpunkten var 200 000 kronor. I avtalet framgår det också att de materiella tillgångarna som ingick i köpet hade ett marknadsvärde på 100 000 kronor, och det bestod av ett butikshyllesystem (30 000 kronor), en kassaapparat med tillhörande kassadisk (30 000 kronor), ett lagerhyllesystem (30 000 kronor) samt möbler till lunchhörnan i lagret (10 000 kronor).

Albert betalade 300 000 kronor för bok- och pappershandeln. Den första affärshändelsen för Albert var att han satte in delar av sina privata besparingar på ett Plusgirokonto, närmare bestämt 100 000 kronor.

Deluppgifter:

- 1. När inträder bokföringsskyldigheten för Albert?*
- 2. Upprätta en öppningsbalansräkning för Alberts näringsverksamhet.*
- 3. Kontera de händelser som förekommer i uppgiften. Använd T-konton för Öppningsbalansräkning, Lager, Inventarier, Plusgiro och Eget kapital.*

Ange rättsligt stöd för dina svar.

Öppningsbalansräkning	Inventarier
Lager	Plusgiro
	Eget kapital

Uppgift 2 Närmare om bokföringsskyldighet och löpande bokföring med mera

a) Albert har ett kassaregister för sin bok- och pappershandel. Kassaregistret är certifierat hos Skatteverket enligt reglerna om kassaregister i 39 kap. 4-10 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244). Närmare hälften av kunderna betalar kontant och resterande del med kort. Albert räknar med att bok- och pappershandeln kommer att ha en omsättning på mellan 2 och 4 miljoner kronor om året.

Albert undrar om han måste ha en bokföring, och hur han i sådant fall ska sköta och dokumentera bokföringen. Ange relevant normstöd.

b) Albert har som framgått både kontant- och kortbetalande kunder. Samtliga försäljningar registreras i hans kassaregister. De första tre månaderna bokför han samtliga affärshändelser samma dag som de inträffar, antingen direkt på dagen eller efter stängningsdags.

Albert tycker att det är mycket arbete med bokföringen, och han undrar om han kan vänta en eller två dagar med att utföra bokföringen av affärshändelserna. Ange relevant normstöd.

c) Nu har Albert drivit sin bok- och pappershandel i nästan ett helt år. Bokslutet närmar sig. Han har samlat all räkenskapsinformation i pärmar. Pärmarna omfattar dels sådant material som han har fått i pappersform, till exempel fakturor och kvitton, dels sådant material som han ursprungligen fått i digital form men som han har skrivit ut på

papper och satt in i pärmar. Han har haft en löpande kontroll på omsättningen under året, och i början av december närmar den sig 4 miljoner kronor, och kan nog passera den nivån om julhandeln utvecklar sig väl.

Albert undrar om hur han ska avsluta den löpande bokföringen. Han är vidare osäker på vad som gäller beträffande arkivering av räkenskapsmaterialet. Ange normstöd.

Uppgift 3 Albert, den slarvige bokföraren

Driften av bok- och pappershandeln tar alltmer av Alberts tid och det går framförallt ut över bokföringsarbetet, som Albert inte hinner med. Han samlar verifikationer i en hög på skrivbordet, som är placerat i lagret bakom butiken. Han har inte heller någon särskild ordning på alla papper som ansamlats. De är inte heller konterade. Han har dessutom råkat radera en hel del e-post som innehöll elektroniska fakturor, vilket hände när hans e-postkonto hos Hotmail blev fullt. Innan Albert raderade e-breven på det fulla e-postkontot, skrev han ut de fakturorna som fanns i bilagorna till e-breven.

När det nu närmar sig bokslut och inlämnade av skattedeklaration inser Albert att han har problem. Han vänder sig till dig och undrar vilka hans rättsliga problem är, och hur han ska hantera den uppkomna situationen. Ange normstöd.

Seminarium 2

Syfte

Seminariet syftar till att ge förståelse för principen om dubbel bokföring vid upprättande av huvudbok, förståelse för årsredovisningens delar med fokus på balans- och resultaträkning, förståelse för sambandet mellan balans- och resultaträkning, samt förståelse för sambandet mellan aktiv- och passivsida i en balansräkning.

Uppgift 1 Kontering

Albert ska bokföra dagens händelser i sin bok- och pappershandel. Han har sålt böcker, papper och pennor mot kontant betalning för 10 000 kronor och mot faktura för 15 000 kronor. Fakturan har en betalningstid på 30 dagar.

Albert har dessutom köpt in Åsa Larssons senaste deckare i pocketupplaga för 30 kr/st. Med leveransen följde en faktura som uppgick till 3 100 kronor. I beloppet ingick fraktkostnad med 100 kronor.

Slutligen har Albert köpt en kontorsstol. Detta gjorde han i grannbutiken, som säljer möbler. Han betalade stolen, som kostade 2 000 kronor, med kontanta medel från kassan.

Konterna dessa affärshändelser åt Albert. Använd T-konton, och ange kontonamn och kontoklass. Bortse från mervärdesskatt.

Uppgift 2 Bokslutstabla

I den så kallade bokslutstabla på nästföljande sida har Albert fört in samtliga saldon från kontona i den löpande bokföringen för bok- och pappershandeln. Han avser att upprätta balans- och resultaträkning med denna tabla som grund. Vid arbetet med att föra in saldona identifierade Albert emellertid ett fel avseende några bokslutstransaktioner:

a) Vid genomgången av kundfordringarna upptäckte Albert att en kunds förfallna skuld till bok- och pappershandeln, uppgående till 12 000 kronor, inte hade betalats. Vid kontakt med kunden aviserade denna att ”fakturan sannolikt inte kommer att kunna betalas i sin helhet på grund av likviditetsproblem” utan ”endast hälften av skulden kan påräknas”.

b) En kreditförsäljning (1 700 kr) är felaktigt bokförd som kontantförsäljning.

c) Ränta betalas årligen den 31 oktober i efterskott. Det aktuella året uppgick räntebetalningen till 13 500 kronor. Av låneavtalet framgår det att räntesatsen är 5 procent och att räntan betalas i efterskott, det vill säga att denna betalning avser den senaste 12-månadersperioden fram till och med den 31 oktober det aktuella året.

d) Vid inventering av lagret framkom att den utgående balansen uppgick till 543 260 kronor. Albert uppger att årets inköp av lagervaror är bokförda på kontot "varulager".

e) Bokför årets avskrivningar på företagets inventarier, som enligt Alberts beräkningar uppgår till 75 000 kronor (utgå från att denna beräkning stämmer).

f) Bokför årets resultat.

Deluppgift 1: Albert ber dig att korrigera felaktigheterna och bokföra bokslutstransaktionerna i den på nästa sida följande bokslutstablan. Utgå från att alla uppgifter i a)-f) ovan samt i bokslutstablan är korrekta.

Deluppgift 2: Vad krävs för att ta upp en tillgång i balansräkningen? Under vilka omständigheter ska en intäkt redovisas i resultaträkningen?

BOKSLUTSTABLA

Konto	Saldobalans		Justeringar/Tillägg	
	Debet	Kredit	Debet	Kredit

Inventarier	320 000			
-------------	---------	--	--	--

Varulager	1 976 380			
Kundfordringar	146 090			
Interimsfordringar				
Kassa	5 990			
Bankkonto	19 730			

Aktiekapital		200 000		
Reservfond		40 000		
Balanserad vinst		40 000		
Årets resultat				

Garanti-avsättningar		6 430		
----------------------	--	-------	--	--

Banklån		270 000		
---------	--	---------	--	--

Leverantörsskulder		143 980		
Personalens källskatt		72 680		
Upplupna soc avg		22 730		
Interimsskulder				

Försäljningsintäkter		2 403 430		
----------------------	--	-----------	--	--

Kostnad sålda varor				
Förändr garantiavsättn				
Lokalhyra	167 390			
Reklam	150 540			
Försäkringspremier	60 300			
Kundförluster				
Lön	210 000			
Arbetsgivaravgifter	66 000			
Avskrivn enl plan inv				

Ränteintäkter		1 020		
Räntekostnader	11 250			

Årets skattekostnad	66 600			
---------------------	--------	--	--	--

Årets resultat				
SUMMA	3 200 270	3 200 270		

BALANSRÄKNING

Tillgångar

Anläggningstillgångar

Omsättningstillgångar

S:a tillgångar

Eget kapital och skulder

Eget kapital

Avsättningar

Långfristiga skulder

Kortfristiga skulder

S:a eget kapital & skulder

RESULTATRÄKNING

- Rörelsens kostnader

Rörelseresultat

Finansiella poster

Resultat efter finansiella poster

- Årets resultat

Seminarium 3 Periodisering, balans- och resultaträkning, räkenskapsanalys

Syfte

Syftet med seminariet är att ge ökad förståelse för balans- och resultaträkningen i förhållande till periodisering. Det innefattar förståelse för hur olika transaktioner påverkar balans- och resultaträkningen samt viss grundläggande förståelse för nyckeltalen likviditet och soliditet. Seminariet ska också ge viss förståelse för hur olika former av finansiering påverkar ett företags likviditet och soliditet.

Uppgift 1 Materiella anläggningstillgångar, avskrivningar

Albert har ett antal materiella anläggningstillgångar som måste hanteras under bokslutsarbetet. Dessvärre har Albert inte en susning om hur det ska gå till. Han inser att det behövs ett antal uppgifter för att lösa problemet. Han plockar fram samtliga verifikationer som rör bok- och pappershandelns materiella anläggningstillgångar. Av dessa framgår det att den ingående balansen, det vill säga det belopp som bokades i öppningsbalansräkningen uppgick till 100 000 kronor. I det beloppet ingick ett butikshyllesystem (30 000 kronor), en kassaapparat med tillhörande kassadisk (30 000 kronor), ett lagerhyllesystem (30 000 kronor) samt möbler till lunchhörnan i lagret (10 000 kronor). Av en verifikation framgår det att bok- och pappershandeln genom Alberts försorg den första juli samma år förvärvade en begagnad bil för att sköta transporter. Bilen kostade 100 000 kronor och var fyra år gammal. Av en annan verifikation framgår det att en ny lyxig espressomaskin förvärvades samma dag som bilen. Espressomaskinen kostade 40 000 kronor och den är placerad vid kassan, för att Albert och hans anställda ska kunna dricka kaffe när de jobbar. En tanke för framtiden är dessutom att starta upp en sidoverksamhet i form av ett bokcafé. För detta krävs emellertid omfattande ombyggnationer och eventuellt också ett tillstånd.

Albert kontaktar dig och ber om hjälp med att inför bokslutet hantera de materiella anläggningstillgångarna i redovisningen. Bortse från eventuella konsekvenser kopplade till inkomstskatt och mervärdesskatt.

Uppgift 2 Lager och kostnad för sålda varor

Emilia har en möbelaffär som säljer lokalt tillverkade kvalitetsmöbler. En av hennes främsta leverantörer är Stockaryds Möbelfabrik AB. Under både föregående och innevarande år har Emilia köpt in och sålt ganska stora volymer av dels köksstolen Lilla Öland, dels kontorsstolen Stora Gotland.

Vid slutet av föregående år hade Emilia ett lager med 140 köksstolar (Lilla Öland) och 120 kontorsstolar (Stora Gotland). Köksstolarna hade hon köpt in för 500 kr/st och kontorsstolarna hade hon köpt in för 600 kr/st.

Under året har Stockaryds Möbelfabrik AB blivit tvingat att höja priserna på sina möbler, framförallt mot bakgrund av höjda priser på el och fjärrvärme, som äroundgängliga utgifter för att hålla igång produktionsanläggningen.

Under det innevarande året har Emilia köpt in 100 köksstolar (Lilla Öland) för 700 kr/st och 80 kontorsstolar (Stora Gotland) för 800 kr/st.

Under innevarande år har Emilia haft samma försäljningspris för köksstolarna (1 200 kr/st) och kontorsstolarna (1 500 kr/st).

Vid slutet av innevarande år finns det i lager 50 köksstolar och 20 kontorsstolar.

Beräkna kostnad för sålda varor för stolarna!

Uppgift 3 Betalningsförmågans påverkan av olika finansieringsformer

Hur påverkas bok- och pappershandelns balanslikviditet och soliditet av förvärvet av en tillgång av att den, allt annat lika,

- köper en maskin (anläggningstillgång) på kredit, betalning inom 30 dagar
- betalar maskinen (anläggningstillgång) kontant med befintliga pengar på plusgirokontot,
- finansierar köpet av anläggningstillgången genom att ta upp ett långfristigt lån, eller
- finansierar köpet av anläggningstillgången genom att genomföra en nyemission motsvarande köpeskillingen?

Om du vill använda dig av ett räkneexempel vid lösandet av denna uppgift kan du utgå från ett eget kapital om 100, totalt kapital/balansomslutning om 200, och att maskinen/lagertillgångarna kostar 50 samt att både omsättningstillgångar och kortfristiga skulder uppgår till 100 före förvärvet av anläggnings- respektive omsättningstillgången.